

Pregled delovanja Društva psihologov Slovenije in Sekcije za vzgojo in izobraževanje

Pripravila: DR. MOJCA JURIŠEVIČ¹
Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

Društvo psihologov Slovenije ali krajše DPS je prostovoljno strokovno združenje slovenskih psihologov, ki danes šteje več kot sto aktivnih članov, občasno pa se v dejavnosti DPS vključuje še preko petsto kolegic in kolegov, kar je dobra četrtnina vseh slovenskih psihologov. Poleg rednih članov, univerzitetnih diplomiranih psihologov oz. magistrstov psihologije se v DPS kot pridruženi člani vključujejo tudi posamezniki, ki so končali prvostopenjski študijski program psihologije, drugi strokovnjaki, ki delajo na sorodnih področjih, in tuji državljani, ki so psihologi in nimajo nostrificirane diplome.

DPS je bilo ustanovljeno leta 1954 kot Slovenska sekcija Združenja psihologov Jugoslavije, nato pa se je skozi desetletja razvijalo in postopno oblikovalo današnjo podobo. Prvi predsednik DPS je bil vsestransko kulturno angažirani in mednarodno uveljavljeni prof. dr. Mihajlo Rostohar, med drugim tudi glavni pobudnik za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani ter oddelka za psihologijo na filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

¹ Prof. dr. Mojca Juriševič, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, članica DPS, predsednica Sekcije psihologov v vzgoji in izobraževanju (2015-2019).

Temeljne naloge DPS v skladu z določili Statuta DPS in etičnimi načeli Kodeksa poklicne etike psihologov so:

- aktivno povezovanje in spodbujanje sodelovanja psihologov z namenom uveljavljanja psihološke stroke in kompetenc psihologov, nudenje medsebojne strokovne podpore, izobraževanja, usposabljanja in informiranja psihologov ter krepitev identitete psihologov,
- sodelovanje pri ohranjanju, bogatenju in razvijanju psihološke znanosti in stroke ter skrb za kakovost izvajanja psihološke dejavnosti na področju Slovenije,
- promoviranje psihološke dejavnosti v Sloveniji, informiranje in pojasnjevanje psiholoških spoznanj širši javnosti oz. različnim javnostim,
- povezovanje s strokovnimi združenji znotraj države in mednarodno ter skrb za poenotenje z evropskimi oz. mednarodnimi kriteriji in standardi.

»Spoštovanje človekovih pravic je temeljno načelo psihološke etike in je osrednje vodilo psihološke obravnave. /.../« (Kodeks poklicne etike psihologov 2018, str. 3).

»Spoštovanje človekovih pravic se v psihološki obravnavi, pri varovanju sredstev za psihološko ocenjevanje ter pri izvajanju raziskav uveljavlja tako, da se obravnavancem zagotavlja dostojanstvo, spoštovanje, enakovrednost, enakopravnost, seznanjenost, zasebnost, zaupnost, strokovnost obravnave ter svobodno odločanje in možnost izbora, kar velja smiselno tudi za raziskave in delo z živalmi.« (Kodeks poklicne etike psihologov 2018, str. 3).

DPS deluje kot nevladno, neprofitno in nestransko združenje, ki svoje člane povezuje za delo po različnih področjih psihologije v šest strokovnih sekcij, in sicer v sekcijo psihologov v socialnem varstvu, sekcijo psihologov v medicini dela, prometa in športa, sekcijo za psihoterapijo in psihološko svetovanje, sekcijo za športno psihologijo, sekcijo psihologov v vzgoji in izobraževanju in sekcijo za psihologijo dela in organizacije. Aktualne strokovne probleme, ki zahtevajo interdisciplinarni pristop, DPS rešuje na ravni različnih stalnih ali občasnih komisij - znotraj komisije za etična vprašanja, komisije za psihodiagnostična sredstva, komisije za izvedenstvo na področju psihologije družine in drugih.

Aktivnosti DPS so mnogovrstne in segajo na različna področja psihološke znanosti in stroke. Med drugim je DPS v svoji preteklosti organiziralo različne dogodke, med največjimi sta zagotovo kongresa jugoslovanskih psihologov (1960, 1970) ter sedem kongresov slo-

venskih psihologov (od leta 1995 naprej). Od leta 1973 DPS kontinuirano prireja letna posvetovanja (današnji t. i. Dnevi psihologov), v zadnjih letih pa tudi mesečna srečanja, na katerih se člani lahko seznanjajo in poglabljajo v aktualne strokovne teme ter razvijajo psihološki diskurz. Poleg tega DPS od leta 1992 izdaja mednarodno priznana revijo Psihološka obzorja/Horizons of Psychology ter je s Slovenskim filozofskim društvom soizdajatelj revije Anthropos.

DPS je včlanjeno v Evropsko zvezo psiholoških združenj (EFPA - European Federation of Psychologists' Associations) in v Mednarodno unijo psiholoških ved (IUPSyS - International Union of Psychological Science), občasno pa sodeluje tudi s posameznimi nacionalnimi psihološkimi združenji znotraj EU in z Ameriško psihološko zvezo (APA - American Psychological Association).

Na nacionalni ravni DPS tesneje sodeluje z univerzami v Ljubljani, Mariboru in Kopru oz. z njihovimi oddelki za psihologijo v okviru posameznih fakultet. Sodeluje tudi z nacionalnim odborom za podeljevanje evropskih certifikatov iz psihologije oz. certifikatov EuroPsy, ki so temeljni evropski standard kvalifikacije psihologov pod okriljem Evropske zveze združenj psihologov (EFPA) (t. i. evropska poklicna izkaznica, ki omogoča mobilnost psihologov znotraj EU). Kot projektni partner je bil DPS v letih 2015/16 vključen tudi v projekt Supervizirana praksa psihologov: Razvoj programa usposabljanja mentorjev in modela supervizirane prakse oz. krajše SUPER PSIHOLOG, katerega osnovni namen je bil z usposobljenimi mentorji psihologom začetnikom omogočiti čim bolj kakovosten začetek opravljanja psihološkega dela. Projekt se je sicer formalno zaključil v letu 2016, njegovi izsledki so bili leta 2017 tudi odmevno predstavljeni na mednarodni konferenci o supervizirani praksi psihologov v Ljubljani. Kljub temu aktivnosti za zagotavljanje kakovosti modela vzdržne in trajnostne supervizirane prakse v okviru DPS še potekajo ter se nadalje razvijajo. Ne nazadnje velja omeniti, da je DPS v letu 2017 uspešno sodelovalo z Ministrstvom za pravosodje RS pri pripravi strokovnih smernic in kriterijev za izbor novih sodnih izvedencev za področje psihologije družine in z Ministrstvom za zdravje pri pripravi Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028.

Sekcija psihologov v vzgoji in izobraževanju

Za bralce revije velja posebej izpostaviti sekcijo DPS, ki združuje vse psihologe, aktivne na področju vzgoje in izobraževanja od predšolske ravni navzgor po vzgojno-izobraževalni vertikali; večinoma so to psihologi, ki delujejo v okviru šolskih svetovalnih služb, in tisti, ki poučujejo psihologijo. V Sloveniji je bilo po podatku >

Statističnega urada RS v šolskem letu 2017/18 na področju vzgoje in izobraževanja zaposlenih 240 psihologov (osebna komunikacija, junij 2018), od tega jih trenutno dobri dve tretjini sodeluje v sekciji.

Sekcija letno organizira dve strokovni srečanja, na katerih se člani informirajo o delovanju DPS in obravnavajo aktualne probleme s področja vzgoje in izobraževanja. V zadnjem obdobju so bile to teme: anksioznost v šoli, problematika otrok in mladostnikov z motnjami avtističnega spektra, pomnjenje in pomembna psihološka načela učenja in poučevanja, perfekcionizem pri učenju, sodelovanje med psihologi z vzgojno-izobraževalnega in kliničnega področja ter ustvarjalno mišljenje. Sekcija spodbuja psihologe za odgovorno strokovno delo in raziskovanje lastne prakse, občasno se vključuje v različne projekte DPS ali sorodnih ustanov in (so)organizira izobraževanja v okviru stalnega strokovnega razvoja. Poleg tega se člani sekcije udeležujejo rednih mesečnih srečanj in drugih dogodkov, ki jih organizira DPS, ter so aktivni v različnih organih DPS. Sekcija sodeluje tudi s sekcijami šolskih psihologov v okviru Hrvaškega psihološkega društva.

V zadnjem letu so bili člani sekcije najbolj aktivni na področju prepoznavanja in opredeljevanja del in nalog ter kompetenc psihologov na področju vzgoje in izobraževanja. Empirična analiza, opravljena med člani sekcije na podlagi primerjave s kompetenčnim modelom EuroPsy iz leta 2017 (glej tudi poročilo s strokovnega srečanja Dnevi psihologov 2017) je namreč pokazala, da so v seznamu del in nalog šolskega sve-

tovalnega delavca te za psihologe mestoma premalo jasne, konkretne in/ali pomanjkljivo opisane. Psihološka stroka ocenjuje, da to škodi nujno potrebnemu nemotenemu in kakovostnemu psihološkemu delu na področju vzgoje in izobraževanja, zato bo sekcija v prihodnje še intenzivirala svoje delovanje s ciljem ustreznega pojasnjevanja oz. zagovorništv del in nalog ter kompetenc psihologov v komunikaciji z različnimi skupinami deležnikov (npr. učitelji, šolski svetovalni delavci, ravnatelj, odločevalci).

Kaj DPS čaka v prihodnje

Na prednostni listi DPS so za leto 2019 poleg rednih, zgoraj opisanih utečenih dejavnosti in dogodkov različne akcije, povezane s sprejetjem Zakona o psihološki dejavnosti. Ta bo, težko pričakovan po dolgih letih priprave in usklajevanj, omogočil ustrezno priznanje psihološke stroke in zaščito svojim članom in uporabo psiholoških storitev na sistemski ravni.

Pomembna naloga je bila tudi organizacija 8. kongresa psihologov Slovenije, ki je v drugi polovici septembra potekal pod naslovom Obrazi nasilja - izzivi psihologije, ter nadaljevanje priprav na 17. evropski kongres psihologov leta 2021, ki bo v organizaciji DPS potekal v Ljubljani in na katerem pričakujejo prek dva tisoč psihologov z vsega sveta.

Vabljeni k udeležbi na dogodkih Društva psihologov Slovenije in k spremljanju njegovih aktivnosti.

Viri

1. American Psychological Association. Dostopno na: <http://www.apa.org/>.
2. Anthropos: časopis za psihologijo in filozofijo in sodelovanje humanističnih ved. Dostopno na: <http://www.anthropos.si/>.
3. Arhiv Društva psihologov Slovenije.
4. Arhiv Sekcije psihologov v vzgoji in izobraževanju DPS.
5. Društvo psihologov Slovenije. Dostopno na: <http://www.dps.si/>.
6. Društvo psihologov Slovenije (2014). *Statut Društva psihologov Slovenije*. Dostopno na: <http://www.dps.si/wp-content/uploads/2017/02/Statut-DPS-december2014-podpisano.pdf>.
7. Društvo psihologov Slovenije (2018). *Kodeks poklicne etike psihologov*. Dostopno na: http://www.dps.si/wp-content/uploads/2018/06/KPE_2018.pdf.
8. European Federation of Psychologists' Associations. Dostopno na: <http://www.efpa.eu/>.
9. Evropski certifikat iz psihologije. Dostopno na: <https://www.europsy.si/>.
10. International Union of Psychological Science. Dostopno na: <http://www.iupsys.net/home/index.html>.
11. Podlessek, A. in Jurišević, M. (2017). Poročilo s strokovnega srečanja Dnevi psihologov 2017. *Psihološka obzorja*, 26, 111-116. Dostopno na: http://psiholoska-obzorja.si/arhiv_clanki/2017/podlessek_jurisevic.pdf.
12. Psihološka obzorja/Horizons of Psychology. Dostopno na: <http://psiholoska-obzorja.si/>.
13. Supervizirana praksa psihologov: Razvoj programa usposabljanja mentorjev in modela supervizirane prakse. Dostopno na: <http://www.superpsiholog.si/>.

